

Biskopens nyttårstale 2021

Året 2020 – *Annus horribilis*

Kjære alle sammen!

Vi legger bak oss et 2020 som kanskje kan beskrives som et *annus horribilis*, et fryktelig år.

Det startet som nye år gjerne gjør; med forventning og med planer både i arbeid og privat. Så kom mars, og landet, ja egentlig hele verden stengte ned rett foran våre øyne. Og nye ord ble med i dagligtalen, korona og Covid-19. Alt ble annerledes, også for oss i kirken.

Vi har virkelig fått prøvd oss.

Vi har måtte utsette store viktige folkekirkelige riter, vi har måtte omorganisere til digitale plattformer, men, vi har også vært heldige. Ingen i Den norske kirke har måtte oppleve å bli permitterte, og det skal vi være glad for.

Alt i alt tror jeg kirken vår har blitt sterkere gjennom 2020. For vi har lært mye:

- Om oss selv
- Om våre relasjoner til samfunnet
- Om kommunikasjon
- Om hvor mye kirken betyr for folk.

For kirken er viktig for folk, og det vi har gjort gjennom denne tiden har blitt lagt merke til. Vi har formidlet evangeliet om håp og trøst på mange måter, og vært nærværende. Takk til alle sammen for deres bidrag på hver deres måte og på hvert deres sted.

Vi ser betydningen av kirken i katastrofer og kriser. Det har vi opplevd gjennom den grusomme hendelsen i Gjerdrum nå i julen. Vi er alle dypt berørt av bildene vi har sett – og har dyp medfølelse med alle som er rammet og alle nærstående. Mange kirkelige medarbeidere i Borg bispedømme står nå på dag og natt for å bistå i hjelpearbeidet, og vi sender alle våre bønner og tanker til dem og til folket på Gjerdrum.

Noen inntrykk fra 2020

Å oppsummere et år er ikke lett, men jeg vil nevne noe fra 2020:

Jeg har tenkt mye på ungdommen. Året ble helt annerledes for de unge. I april holdt helseminister Bent Høie en tale til ungdommen der han takket dem for det de gir samfunnet i denne pandemien. Han takket han dem for at de «har satt livet på vent for at andre skal berge livet sitt.»

Mange av de ungdommene som vi møter opplever at livet har blitt satt nettopp på vent. Konfirmasjonen og selskapet ble ikke som de hadde drømt om og leiren der konfirmanter og ungdomsledere får nye opplevelser, erfaringer og nye venner ble avlyst.

Ansatte i kirken har gjort mye for å møte ungdommen. Enten digitalt eller i alternative opplegg. På de nye arenaene famle vi oss kanskje litt fram, men litt etter litt har vi skapt nye måter å møtes på.

I 2021 skal vi fortsette å være der. Vi skal møte ungdom på digitale plattformer når det er nødvendig, men vi skal også gjøre det vi kan for å møte de fysisk. Vi kan møte de ute rundt et bål, på en vandring, i små kohorter inne i kirkerommet. Vi skal skape rom for de unge, sammen med de unge. Vi skal møtes med rom for å snakke om livet.

- Rom der det er lov å være seg selv.
- Rom for å være redd, bekymret, glad og frustrert og vi skal møte de med det største vi har som er Håpet.

Håpet i regnbuens løfte som har blitt hengt opp i vinduer og langs veier dette året. Løftet som åpenbares i barnet i krybben som forener himmel og jord og gir frelse til alt som er skapt.

Marthe Sæthren som er student ved NLA har uttrykt dette i en ny julesang hun har skrevet:

Lyset i en mørklagt tid fyller hele hjertet.

Det gir håp der alt er håpløst.

En desembersang som lyder året rundt.

La oss i dette året synge desembersangen sammen med ungdommene våre.

LHBT-rapporten

Det skrives i løpet av et år mange rapporter og utredninger, og noen av disse angår i stor grad menneskers liv direkte. En slik rapport er «Å være en sak – LHBT+: holdninger og arbeidsmiljø i kirken». FAFO har gjennom kvalitative og kvantitative undersøkelser avdekket at flertall av de ansatte har åpne holdninger til LHBT, men at det også skjer diskriminering i Den norske kirke. Dette er alvorlige funn, og mye handler om hva slags arbeidsmiljø vi vil ha i vårt kollegafelleskap. Denne rapporten blir det nå viktig å omgjøre i konkrete handlinger og tiltak, slik at vi i fellesskap får jobbet med å ytterligere styrke kulturen og miljøet vårt i kirken.

Fredsprisen

Fredsprisen for 2020 gikk litt mer under radaren enn det pleier å gjøre, men kraften i prisen er ikke noe mindre av den grunn. WFP (World Food Programme), verdens matvareprogram med sitt fokus på kampen mot sult, og bidrag til å skape fred i konfliktområder, gir håp og mot. Denne organisasjonen løfter frem basisbehovet for folk, nemlig mat.

Mat og sult brukes som et våpen i konflikter og krig. For en kirke som bekjenner seg til en Gud som var opptatt av å mette de svake og sultne er dette en fredspris vi kan hente mye inspirasjon fra.

Kan året 2021 vise seg å bli Annus mirabilis?

Overgangen til et nyttår handler ikke bare om å se tilbake, men også å gjøre seg noen tanker for det som venter oss.

Det er mye spennende å ta tak i, blant annet skal vi markere at det er 60 år for kvinner i prestetjeneste, en viktig milepæl for vår kirke. Det er flere jubileer som kommer, og jeg vil nevne spesielt to; 1000 års jubileet for religionsmøtet på Hundorp, og 250- års markeringen av Hans Nielsen Hauge.

1000-års jubileum Hundorp

For dette er året hvor vi skal markere at det etter tradisjonen er 1000 år siden møtet på Hundorp mellom Dale-Gudbrand og Hellig Olav.

Fortellingen om klubbeslaget er omtalt i Snorre, og mange av oss har minner om få dette muntlig fortalt. Den har vært en av de levende fortellingene i vår kultur.

Da kristendommen kom til landet vårt, medførte det store endringer. Også i dag holder vi fast på at kristen tro og kristne verdier er noe av det beste vi kan bygge

samfunnet på. Slikt tankegods ligger også bak ideene om menneskeverd og likeverd, rettferdighet og nestekjærlighet.

Det kraftige møtet på Hundorp i 1021 medførte kamp – og mens gammel tro måtte gi tapt, vant det nye en seier. Møtet om kampen mellom to religioner, to kulturer, medførte endring og ny retning.

I vår tid vil vi hevde andre idealer for religionsmøter enn voldelig kamp med klubbeslag eller andre krigerske metoder.

Men vi holder fast på at det er viktig at mennesker med ulike tro møtes! Noen ganger vil det også medføre endring og ny retning. Ikke minst har de kirkelige dialogsentrene gjort et viktig arbeid for å vise hvordan vi, med trygghet i egen tro, kan stå i god og gjensidig dialog med mennesker med annen religiøs tilknytning.

De kirkelige bidragene til markeringen av 1000-årsjubileet vil være mange. Som biskop vil jeg delta under markeringen ved olsok. Vi planlegger også at stiftsdagene for prestene legges til Hundorp til høsten. Og i november vil vi gjennomføre et seminar sammen med de kirkelige dialogsentrene i Oslo, Trondheim og Drammen, under overskriften «Folk og tro i tusen år».

250- årsmarkering Hans Nielsen Hauge

2021 er også et jubileumsår for Hans Nielsen Hauge, 250 år etter hans fødsel. Hauges betydning er stor, ikke minst som forkjemper for det frie ord og forsamlingsrett. Han var viktig for utviklinga av kvinners plass i samfunn og kirkeliv. Han så på kvinnene som sentrale i sin bevegelse, som kom til uttrykk ved at han gav de oppgaver på lik linje med menn.

Å arbeide med Hauge og hans betydelige innsats er et spennende innsteg, og det blir interessant å se hvordan vi kan ta vare på klangen og utfordringa fra han i 2021.

De papirløse og samtykkelovgivning

Så vil jeg nevne to andre saker jeg har engasjement i. Da nevner jeg først de lengeværende ureturnerbare papirløse og deres situasjon. Pandemien avdekker det klasseskillet som også finnes i Norge, og forholdet mellom fattig og rik er noe som angår oss som kirke. Ja, jeg vil si at vi har et særlig ansvar for å holde fast på det fokuset. Vi må løfte frem at de humanitære forhold også må telle tungt i de vurderinger som gjøres, noe vi har sett er viktig inn gjennom flere historier i media.

Det andre som har opptatt meg spesielt er vold og seksuelle overgrep, og dette som handler om samtykkelovgivning. Jeg ser frem til en samtale og debatt i Norge om vi trenger en slik lovgivning, og jeg tror man burde komme frem til at vi får det samme som i Sverige. Dette er en viktig samtale, og noe som kan være med å styrke rettsfølelsen til alle dem som opplever å bli utsatt for voldtekt.

Vaksinen kom

Så har 2021 startet med ytterligere innstramminger i smittevern. Begravelser kan gjennomføres med 50 personer tilstede, mens planlagte gudstjenester og aktiviteter enten må gjennomføres digitalt, eller avlyses de neste to ukene.

Dette er ikke lett. Men som kirke er vi fremdeles til stede.

Jeg tror at det viktigste vi nå kan gjøre er å bruke telefonen og andre redskaper for å komme i kontakt med mennesker i vanskelige livssituasjoner. Ja, ta en telefon mer enn vanlig, send en e-post, bruk Messenger eller SMS. Vi vet at det utgjør en forskjell å gi hverandre et møte på den måten, ja det håndtrykket dette er betyr noe for liv og helse.

Men, heldigvis gav slutten av 2020 oss alle et håp.

Det ser ut til at vi har fått på plass et viktig redskap i kampen mot dette viruset, nå som vaksineringsen er i gang. Det gir oss mulighet til å se inn i 2021 med mot og håp. Ja, kanskje 2021 viser seg å bli et annus mirabilis, et vidunderlig år?

Kirken har lært mye om det å være kirke i sin tid gjennom dette året.

Vi har klart å være en sentral aktør i å støtte befolkningen gjennom en vanskelig periode. Vi kan se inn mot det nye året med forventning, men uansett hva som skjer skal kirken fortsette å ta imot mennesker som kommer med sine liv, i glede, sorg og alt der midt imellom.

Jeg ønsker alle sammen lykke til inn i det nye året!

Solveig Fiske
biskop